

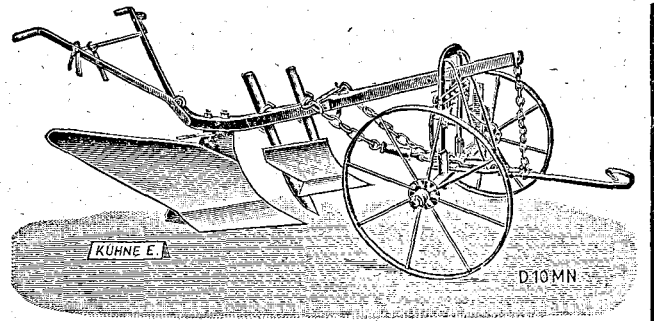
ERDÉLYI GAZDA

XLVII. ÉVFOLYAM.

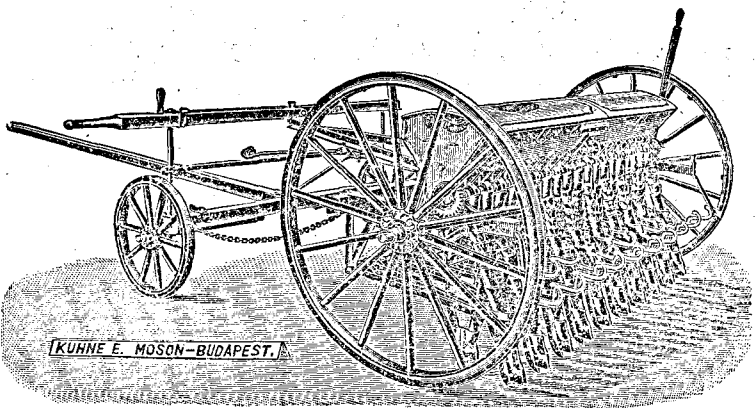
KOLOZSVÁR, 1915. MÁJUS 2.

18. SZÁM.

Egy- és töbhvasú acélekék, rét- és szántóföldhözönák, rugós-fogas porhanyítóeszközök, 6- és 8-vasú kultivátorok, Columbia kultivátorok, különféle lókapák, Hermann- és Rohr-féle kapálók, „MOSONI DRILL” és „VERA II” sorvetőgépek.
— Burgonyalyukgató- és takarógépek. —

3007

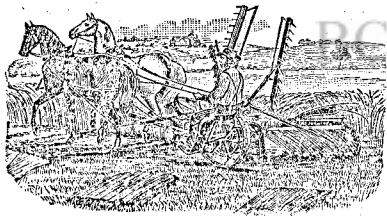

„RÜHNE” mezőgazdasági gépgyár r.-t.
Mosonban.

Főraktár:

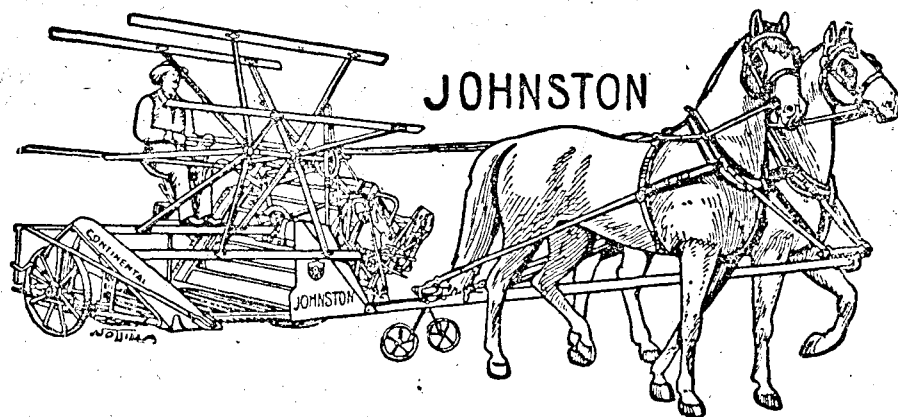
Budapest, VI., Vilmos-császár-út 59.

Fiókraktárak: **Debrecen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.**

„Johnston”

eredeti amerikai aratógépek úgy szerkezet, mint jó anyag tekintetében a legfőkéletebbek.

3152

Az előrelátható nagy munkáshiány következtében ajánljuk „JOHNSTON” gyártmányu amerikai aratógépeink sürgős beszerzését, annál is inkább, mert a további behozatal Amerikából a jövő aratáshoz alig lesz lehetséges. — Felvilágosítással készséggel szolgál:

Bächer Rudolf — Melichar Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: Szücs Zsigmond Budapest, VI., Teréz-körut 26. szám.

Név és védjegy
törvényes
szabadalom

Patkánin

patkányirtó szer

Reitter Oszkár nagybecskereki főkapitányak teljesen biztos hatású találmánya (nem mérge) emberre és állatra cseppet sem veszélyes. 1 doboz ára 2 korona, mely elegendő körülbelül 120 patkány kiirtásához. Ismertető leírást, melyben le van írva, hogy különféle nagyságú gazdasághoz hány doboz szükséges a teljes kiirtáshoz — kérésre ingyen küld Reitter Oszkár főkapitány, Patkánin gyáranak vezetősége Nagybecskereken.

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

3173

Tökéletes biztos eredményről jótállás.

Eladó egyszáz darab prima egyéves fehér

ökörtinó, — átlagsúlyuk páronként 4 mázsán felül. — Eladó címét sürgönyi, vagy telefon értesítésre megadja:

az Erdélyi Gazda kiadóhivatala.

Telefonszám 158.

3814

Telefonszám 158.

KOLOZSVARI

TAKARÉKPÉNZTAR és HITELBANK Részvénytársaság

Kolozsvár, Mátyás király-tér 7. szám.

□□□

3006

Alapjai: 3 millió 347,000 korona.

Elfogad: takarékbetéteket legelőnyösebb kamatoztatás mellett

és azokat a moratórium korlátozó határozmányaitól eltekintve

bármikor azonnal visszafizeti,

miáltal módot óhajt nyújtani a közönségnek, hogy pénzfelteslegeit a háboru tartama alatt is biztos helyen elhelyezhesse.

Uj intézeti székházában külön e célra épített pánccétermében

tűz- és betörésmentes rekeszeket

és értékeket tartalmazó ládák részére

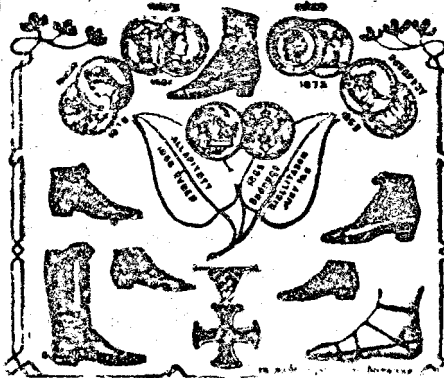
tresort tart a közönség rendelkezésére.

MATUTSEK JÓZSEF

KOLOZSVÁR, SZENTEGYHÁZ-UTCZA 3. SZ.

Fölhívja a n. é. közönség figyelmét előnyösen ismert, elsőrangú műhelyében a legjobb anyagból, legujabb divat szerint készült közkeveltségű **férfi és női cipőraktárára**

3008

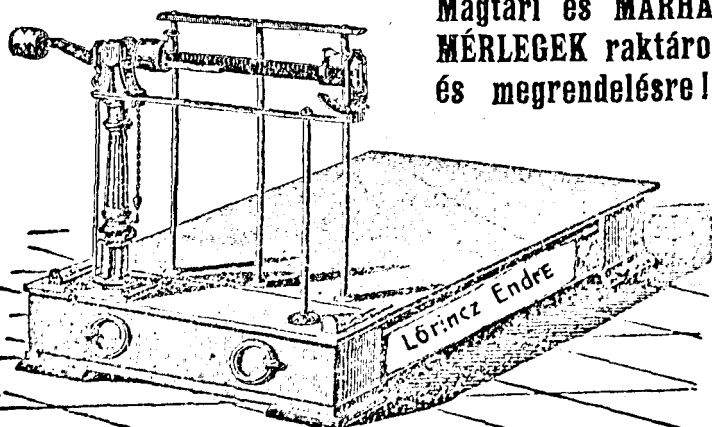
Megrendelés után készít amerikai és francia, vagy bármily tetszés szerinti faconu cipőket, a legkényesebb igényeknek is megfelelő kivitelben. — Vidéki megrendelések pontosan és gyors kivitelben mérték után, de legbiztosabban egy használt, a lábra találó cipő beküldésével eszközöltetnek. — Kiváló tisztelettel: Matutsek József.

PETREUS L. UTÓDA LŐRINCZ

KITÜNTETETT OKLEVELES MÉRLEGKÉSZITŐ, ÉPÜLET- ÉS MŰ-LAKATOS, VAS- ÉS RÉZBUTORGYÁRTÓ.

KOLOZSVÁR,
HOSSZU-UTCA 26. SZ.

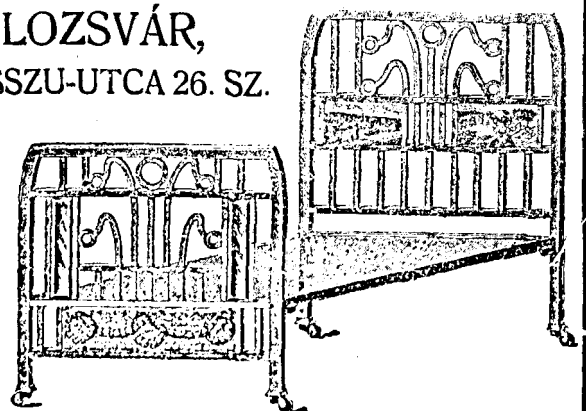
3111

Magtári és MARHAMÉRLEGEK raktáron és megrendelésre!!

ELVÁLLAL:

Vas és fémből előállítható szakmájába vágó minden munkát. Kórházak, szállodák, gazdaságok, istállók, tehenészetek stb. fa, vagy fémbutorral való berendezését. Folyósó, lépcső és sirrások készítését. Gazdasági és kerti kerítések Kerti butorokat és sátrakat. Réz- és vaságyakat és butorokat, stb.

Költségvetéseket és rajzokat kívánatra díjtalanul
Pontos időre szállítás! Szolid és versenyképes árak!
Szakszerű tökéletes munka!

MAGTÁRI ÉS MARHAMÉRLEGEI MINDEN MÁSNÁL JOBBAK ÉS OLCSÓBBAK

ERDÉLYI GAZDA

AZ „E. G. E.” TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐFIZETÉSI ÁR: 1 ÉVRE 12 KORONA,
1/2 ÉVRE 6 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET HIVATALOS KÖZLÖNYE
MEGJEBLENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
◇ A LAP TELEFON SZÁMA: 158. ◇

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

A mezőgazdaság és a pénzügyi központ . . .	129
A barcasági pinzgauai lótenyésztésről. <i>Részner Mihály</i>	129
Vegyes közlemények	130
Hirdetések.	

A mezőgazdaság és a pénzügyi központ.

Néhány nappal husvét előtt meglepetésben részesítette a kormány a magyar közvéleményt. Ekkor jött ugyanis nyilvánosságra, hogy a bajba jutott pénzügyi központok, illetve a magyar hitelélet érdekében szinte áldozatszerű reformra készül, nagy pénzügyi központot állít fel, a melynek a mostani háborús viszonyok között szinte hihetetlen nagy összeget, 125 millió koronát bocsájt rendelkezésére.

Mikor e hír napvilágra került, valóban nem tudtuk reform akar ez lenni, vagy pedig a pénzügyi központok háborús magatartásának jutalmazása. Tegyük fel a legjobbat, hogy t. i. az új központ mind a két célt kívánja szolgálni, annál inkább megérdemli tehát az új alapításnak tervezete az elfogulatlan bírálatot. Jogunk van bírálatot mondani, első sorban az összes hitelt keresők nevében, de még inkább jogos a bírálat a magyar mezőgazdaság szempontjából. A magyar pénzügyi központok sajnos a háború folyamata alatt is nem mindenben állták ki az elfogulatlan kritikát. Soha annyira nem volt zárva a pénzügyi központok páncélszekrényeinek az ajtaja, mint éppen most ezekben a nehéz időkben. Az igaz, hogy ez bizonyos mértékig méltányos volt, mert hiszen a takarékbetevő közönség alaptalan pánikja s a pénzügyi központok a takarékbetevők részéről való megrohanása nagyon súlyos gazdasági megrázkódtatást vont volna maga után. A tulságos rideg elzárkózottság azonban a pénzügyi központok részéről még sem volt indokolt.

Tudtunkkal csakis az Osztrák-Magyar Bank és az Országos Központi Hitelszövetkezet vidéki szervezetei álltak mindenkor a feladatuk magaslatán. Eppen ebből kifolyólag tehát arra a bizonyos jutalomra, amelyet az új pénzügyi központ és annak bőkezű dotálása rejt magában, leginkább ez utóbbi hitelszervezetek tarthatnának igényt, annyival is inkább, mert csakis ezek az altruista hitelszövetkezetek állanak leginkább a magyar nép zömét alkotó földmivelő lakosság szolgálatában.

A gazdálkodó nép szemüvegén nézve tehát az új pénzügyi központ tervét, nemcsak amiatt kell szót emelni, hogy a kormány mindig első sorban csak a bank érdekeit, illetve merkantil érdekeit tartja szem előtt s csak azután gondol a mezőgazdasági érdekekre. A magyar gazdák a legteljesebb joggal megkívánhatják azt, hogy hitelszervezeteik támogatására s folyton fokozódó s a mostani háborúban szinte hihetetlenül megnőtt hiteligenyik kielégítésére szintén fordítson ily nagy, sőt még ennél is nagyobb összeget. A helyzet úgy áll, hogy ma mindent a gazdáktól várják. A magyar föld jövő évi termése lesz a legelső döntő tényezője a háborúnak, arra azonban vajmi néhezen akarnak gondolni, hogy a többi termeléshez, a föld termésének a fokozásához igazán sok pénz kell. Tenyészállatok beszerzése, gépek vásárlása, a föld okszerű megművelése olyan tökéletes igényel, amivel a gazdák túlnyomó nagyrésze nem rendelkezik, a legtöbb gazda tehát kénytelen valamely hitelforráshoz fordulni. A mezőgazdaságnak a hitelforrásai azonban, valljuk be őszintén, rendkívül gyérek, a legtöbbje olykor teljesen kiapad. Az állami pénzügyi termékenyítő esőjének első sorban tehát ezeknek a forrásoknak a vizét kellene táplálnia s akkor a mezőgazdaság teljesítő képessége jóval nagyobb lenne a mostaninál.

Mi nem félünk a fokozottabb ellenőrzéstől, mert hiszen a gazdák hitelszervezetei amugy is szigorú ellenőrzés alatt állnak. Az elmondottak alapján joggal kérhetjük tehát, hogy amikor az állam ipari és kereskedelmi érdekek szolgálatában álló pénzügyi központok részére milliókat szán, fordítson ugyanannyi milliót olyan pénzügyi központok és hitelszövetkezetek támogatására is, amelyek mezőgazdasági érdekek szolgálatában állnak és a magyar gazdák boldogulását segítik elő.

A barcasági pinzgauai lótenyésztésről.

Brassó vármegye alvidéki és felvidéki járásainak 10. száz lakosságu közösségében (Barcaság) az utolsó három évtizedben lefolytatott tagosítások következtében, a lótenyésztés kérdése is jelentősebbé kezdett lenni s főleg azon körülményre, hogy a lóanyag elfinomodása volt észrevehető, a szász gazdaközönség mozgalmat indított a helyi szász mezőgazdasági egyesülete útján, nehezebb, tes-

tebb, munkabíróbb lóanyag előállítására irányt.

Folyamodtak e célból az állami mén-telep parancsnoksága útján és közvetlenül is a földművelésügyi miniszteriumhoz, nehezebb, testesebb, csontosabb fedezőménnek (talán Nonius) kiosztásáért a fedező állomásokra, de ez valószínűleg a kívánt lóanyag hiánya miatt nem volt elérhető.

Ezért 1905-ben Feketehalom község elhatározta egy telivér pinzgauai mén importálását, ami meg is történt Salzburg tartományból, később szaporította a pinzgauai ménnek számát, melyeket községi kezelés mellett köztenyésztésre használtak minden törvényes mód és lehetőség keretein belül (?). Ezt a példát követte Keresztényfalva község is, sőt magánosok is vásároltak pinzgauai méneket és kancákat is, így: Tartler György brassói birtokos és Stephani György földvári lakos földbirtokos.

Utóbbi 1910. évben importált egy mén csikót és két vemhes pinzgauai kancát és a saját gazdaságában már meglévő 4-6 drb. régi, angolfélvér és közönséges erdélyi szász ló keresztezéseiből származó, jó csontozatú 162-168 cm. magas kancáit is fedeztette a 2 1/2 éves Prinz nevű sötét pejszinű, tisztavérű pinzgauai ménjével. A tisztavérű tenyészete elég jól bevált.

A keresztezések első példányai minden tekintetben kifogástalan, nehezebb testű, kemény csontozatú, gazdasági munkákra még gyorsabb mozgással is jól használható lovak lettek, szóval jól beváltak. Az ilyen keresztezések igen kedvelt állatok lettek, nagy keresletnek örvendtek és jó árban keltek el, pl. 2-2 1/2 éves korban 600-800 koronáért.

A későbbi 2-3-4-ik keresztezési produktumok azonban hova-tovább gyengébbek lettek, a testrészek aránytalansága kezdett észlelhetővé válni, ugyanis hosszú lábak, nagy fej, rossz csontozat és a fejlődés közben is kiszámíthatatlan rendellenességek voltak napirenden.

Ezek következtében úgy általánosságban, valamint a tenyésztőknel is a pinzgauai ló iránti lelkesedés és rajongás kezdett lankadni, újból a kincstárhoz fordult a szász gazdaközönség kérve a nehez Nonius fedező ménnek kiadását.

Hogy a katonai céloknak megfelelő lóanyag se csökkenjen, a sepsiszentgyörgyi méntelep-osztály parancsnoksága útján sikerült 1914. évben 12 drb. nagy Nonius ment a barcaság részére kiosztatni, azon feltétel alatt, hogy az előre

A gazdasági és kerti

vetőmagvakat

szerezzük be a

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél

(Budapest, V. Alkotmány-utca 29. szám.)

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható: Divatos férfi ingek, alsónadrágok, gallérok, kézelők és finom angol és francia zsebkendők. Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, hálóingek és kabátok. Fiu- és leánykafehérmű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristóf utódai

fehérmű, vászon és szőnyeg nagyraktára
KOLOZSVÁRT, Deák Ferenc-utca 3. szám.

Telefonszám 567.

Mátrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyhuzat szakszerűen készítve, olcsó árban található. — Minden fajtájú és nagyságú szalon ebédlő és futószőnyeg gyapju és csipkefüggönyök.

Amerikai önműködő ablak-rolletták egyedüli főraktára.

bejelentendő kancaanyag, előbb nevezett parancsnokság által kiválasztassék és párosíttassék és Hóltövény községben felállított fedeztetési külön állomáson fedeztessenek. Az egy fedeztetési állomáson elhelyezett 12 darab ménhez való vezetése a kancáknak (1914-ben) kissé nehézkessé vált.

E fedeztetési állomás felállítási és a többi fedeztetési állomásokon is nagyobb testű, állami fedező ménnek elhelyezése, annyira leszállította a pinzgai lótenyésztést, hogy úgy Feketehalom és Keresztényfalva, valamint a magántenyésztők is felhagytak vele. Megjegyzendő, hogy már a pinzgai lótenyésztés kezdetén is sokan voltak a szász gazdák között, akik a pinzgai nehéz lovat lassu mozgása, terjedelmes nagy teste, főleg pedig otromba nagy patái miatt nem kedvelték és különösen mezőgazdasági munkákra nem szívesen használták.

E helyen nem fölösleges talán még felemlíteni, hogy Botfalva és vidéke is alakított (1912.) egy helyi lótenyésztési szövetkezetet muraközi lovak tenyésztésére, mely célból beszereztek egy mént és 6-8 drb. muraközi kancát. Természetesen ezen ménnel is minden irányu keresztetések történtek s itt is az első produktumok igen jó gazdasági lóanyagot eredményeztek, azonban az egyesület 2 évi fennállás után, egyszerűen feloszlott, valószínűleg a későbbi keresztetések rossz eredményei miatti félelmében.

Ezekből következtetve igen kívánatosnak látszik e vidék lótenyésztésének az államkincstár részéről való hathatós támogatása és szigorú ellenőrzése, hogy nehézség Nonius ménnek osztassanak ki köztenyésztésre és esetleg megfelelő kancaanyag is, a lóállománynak mindkét célnak megfelelő (jó katonai, tüzéségi ló és az intenzívebb mezőgazdasági munkákra alkalmas erős ló) átalakítása szempontjából, hogy megfelelő lóanyaghoz jutva a szorgalmas és értelmes szász gazdák azt teljes odaadással tenyesszék, mi bizonyára nem csak a vidék mezőgazdasági szempontjából, hanem az egész ország érdekében kívánatos.

A barcasági (brassómegyei) pinzgai ló 1905-ben importáltatott Salzburg osztrák tartományból, a hol e tájfajta lóanyag kétségtelenül a nehéz római lónak egyenes leszármazottja és az éghajlati viszonyok, valamint a használati módok, valószínűleg a spanyol és nápolyi, valamint burgundi ménekkel (1834-1855) való keresztetések folytán alakult ki e nagytestű, tehervonó, nehéz állat.

A salzburgi hegyvidéken fordul elő és teljes következetességgel örökli át nagy testméreteit és csendes jóindulatu természetét, gömbölyded testalakját, mely magassági méretéhez viszonyítva, szélessége öblössége és hatalmas izmos faralakulása által tűnik fel. Eredeti hazájában feltűnőnek mondják kisigényűségét, szívósságát, ellenálló: képességét és kitartóságát. E vidéken is kisigényűnek kell mondani, mert tényleg erőtakarmány nélkül is igen jó kondícióban tartható kizárólag szalastakarmánnyal. Nagyrabecsülik átörökítő képességét, gyors fejlődését és kitartó munkabírását.

Küleme: a pinzgai ló feje többnyire 60-70 cm. hosszú, burkolt, többékevésbé ék alakú, homloka széles 20 cm., az orrhát többnyire egyenes. A szemek mérsékelt nagyságúak, kissé bágyadtak, a fülek többnyire mélyen fekvők, közép nagyok, a pofák husosak. A torokjárat széles, a nyak hatalmas, izmos, átlag 80-100 cm. hosszú, 50-70 széles, sűrű, hosszú sörénnyel fedve, amely nem ritkán a nyak mindkét oldalán lelóg.

A törzs hossza átlag 110-140 cm. A mar többnyire alacsony, a hát egyenes, néha mérsékeltlen hajlott, a far egyenes, hasított. A keresztirányú szélessége (csipőszögletek) 58-80 cm. izmos.

A fark jól tűzött, többnyire hosszú sűrű szőrzetű. A szügy széles, a lapockák magasan fekvők, igen izmosak. A végtagok erősek, az ízületek szélesek, az alkar aránylag hosszú, a szár és a csüd aránylag rövid, de vaskos; a bokaszőrök hosszúak, néha egészen a földig érők. A paták nagyok, többnyire szabályosak.

A szín többnyire pej és fekete, előfordul a sárga és fákó is.

A magasság átlag: 160-180 cm. között váltakozik, többnyire azonban 172-3 centiméter.

Az övméret 170-200 cm. A szárcsont körmérete 20-27 cm.

Fejlődésük korábbi, mint más lovaké, mert 2-2½ éves korban már annyira fejlettek, hogy munkára lehet használni és három éves korban ivarérettek.

Az ivarzás ideje többnyire május és június hónapokra tehető. A fogamzás többnyire már az első fedezés alkalmával történik, hogy többszöri hágtások nem igen fordulnak elő. A vemhes kancák még étkezősebbek és majdnem közömbösek a vemhesség ideje alatt, nem ijedősek, nem csiklandósak. A pinzgai lovak között csökönnyös talán nem is fordul elő.

Az ellések alkalmával nehézségek csak igen kivételesen fordulnak elő, a

kancák sok tejet termelnek a jól fejlett tögyükben s a csikók gyorsan fejlődnek, jó kondícióban 4-5 hónapig szopnak.

A takarmány szükségletére vonatkozólag nincsenek pontos adataim, de annyi bizonyos, hogy a test nagyságával arányos s amint már említettem, erőtakarmány (abrak) nélkül is jó husban tartható kizárólag szalastakarmányon. A felvett takarmányt igen jól kihasználja és nem válogató, mindenféle takarmányt megeszik.

Ami a pinzgai lóanyagunk egészségi állapotát illeti, néhány évi tapasztalataim alapján azt jónak kell mondanom, mert tényleg jó és rendes takarmányozás és kellő gondozás, megfelelő csak csendes (lépésben) mozgás mellett ritkán betegszenek meg.

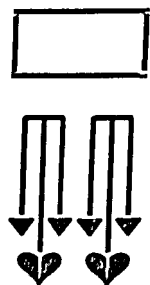
Földvár, 1915 február hó.

Részner Mihály,
kir. állatorvos.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **A vetések kedvező állása.** Az utóbbi hetek időjárása a vetések fejlődését igen szépen előmozdította. A vidékről beérkezett magánjelentések mind nagy elégedettséggel konstatálják a vetések kedvező állását. Az esőzések megszűntével a tavaszi munkálatok gyorsan és eredményesen voltak folytathatók. Az ország tekintélyes és jól informált gazdái szerint az ideig betetett terület tetemesen nagyobb a tavalyinál s a téliek erőteljes fejlődése reményt nyújt igen szép termésre.

— **Gazdatisztek közgyűlése.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Orsz. Egyesülete Nick Ede udvari tanácsos elnöklété alatt tartotta meg rendes évi közgyűlését. Az elnöki megnyitó után Jeszenszky Pál királyi tanácsos, ügyvezető igazgató terjesztette elő az igazgatóság minden részletre kiterjedő beszámoló jelentését. Számottevő működést fejtett ki az egyesület a kötelező nyugdíjbiztosítás érdekében. Állást foglalt a hadbavonult gazdatisztek javadalmazásának méltányos kiszolgáltatásáért. A nagy tetszéssel fogadott beszámoló után a zárószámadásokat egyhangulag elfogadták. Az 1915. évi költségeloirányzat megállapítása után a kilépő és meghalt választmányi tagok helyébe a közgyűlés Sommer Károlyt, Rappensberger Károlyt, Blascsek Gyulát és dr. Erl Miksát választotta meg, a számvizsgáló bizottság új tagja lett Förster Lajos miniszteri osztálytanácsos. Ezután a Mezőgazdasággal és Erdészettel Foglal-

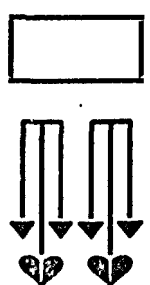

Igen fontos minden gazdának, hogy a legujabb szerkezetű **Kalmár rendszerű kukoricza**

morzsolót használja, mert ezzel a legtökéletesebb munkát gyorsan végezheti, nem töri a csutkát, nem hagy rajta

szemet, könnyű járatu és olcsó. **Kalmár Zs. és Társa** különleges

Kérjen árjegyzéket közvetlenül **gépgyár és vasöntöde, Hódmezővásárhely.** .....

kozók Nyugkijintézete tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen jóváhagyták az évi zárszámadásokat és a nyugdíjintézet igazgatóságába beválasztották új tagokul Schwarzer Jenőt, Szántó Menyhértet, Kajdacsy Endrét és a felügyelő bizottságba Armos Jenőt.

— **A Magyarországi Szövetkezetek Szövetsége** Bernát István elnökle alatt igazgatótanácsi ülést tartott. Dr. Horváth János igazgató előterjesztése kapcsán, melyek között a fogyasztási szövetkezetek lisztellátásáról való gondoskodás is szerepelt, szőnyegre került a Budapestre tervezett nemzetközi mezőgazd. szövetkezeti kongresszus terve, melyet a Berlinben székelő nemzetközi szövetség a háború következtében elhalasztott. Seidl Ambrus és Bernát István előterjesztései alapján kimondotta a szövetség, hogy a nemzetközi szövetség helyzetét, melyben az entente államai is erősen képviselve vannak, illetékes helyen megbeszélés tárgyává teszi. Schandl Károly dr. titkár előterjesztései alapján elfogadta a tanács a Szövetség múlt évi működéséről szóló jelentést, zárszámadásokat és költségelőirányzatot, a közgyűlés összehívását illetőleg a hitelszövetkezeti kongresszus napjára adott felhatalmazást az elnökségnek. A Pénzüntézet Központjával kapcsolatban dr. Horváth János igazgató előadói javaslatot nyújtott be, melyben méltatva az önálló hitelszövetkezetek egy részének elismerésre méltó és közhasznú működését, az iránt tesz indítványt, irjon fel a Szövetség a Pénzüntézet Központjára szóló törvényjavaslat betervezésére alkalmából a pénzügyi kormányhoz, kérvén attól, hogy nyújtson módot az önálló s a Központba való belépésre anyagi erejüknél fogva nem alkalmas hitelszövetkezetek revíziójának az életbeléptetésére olyképp, hogy a revíziót a Magyarországi Szövetkezetek Szövetségének már meglevő ellenőrző köteleke végezze. Balogh Elemér és Rubinek Gyula indítványára az előadói javaslaton kívül azt is kimondotta a tanács, hogy megkeresi a pénzügyminisztert, miszerint a Pénzüntézet Központ és a nagy szövetkezeti központok viszonyának a rendezése céljából a Szövetségnek e tárgyban a Pénzüntézet Központjára vonatkozóan kidolgozásának az idején összehívandó értekezletén magát képviseltesse. Házias ünnepségekben részesítette az igazgatótanács Bernát Istvánt abból az alkalomból, hogy a szerkesztésében és vezetésében megjelenő *Szövetkezés* megérte 25 éves évfordulóját s Horváth János igazgató előterjesztésére kimondotta, hogy a háború után tartandó s a Gazdaszövetség által rendezendő jubileumon résztvesz és Bernát István kisebb, időszerűbb munkáinak gyűjteményét, melynek szerkesztését dr. Horváth Jánosra bízta, kiadásra ajánlja. Végül elfogadta az igazgatótanács kezeltére a Horváth János-féle alapítványt, melynek összegét az iparosok körében dr. Horváth János szövetkezeti munkásságának negyedszázados jubileuma alkalmával még 1907-ben gyűjtötték.

— **Kettős termelés a háború időben.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermesztési szakosztályának gróf Dessewffy Emil elnökle alatt tartott ülésén Kerpely Kálmán, a szakosztály elnöke tartott nagy érdeklődéssel hallgatott előadást a kettős termelésről a háború időben. Előadó kifejtette, hogy azt a célt, hogy az élelmi- és takarmánycikkek minél bőségszerűbbek legyenek, eredményt ígérőleg szolgálja a kettős termelés. Ennek a lényege abban áll, hogy a szántóföldet egy termelési évben igyekszik a gazda hasznosítani, vagyis, ha a főtermény felszabadult tarlóját ismét beveti, vagyis ugynevezett tarlóvetéses gazdálkodást üz. Hogy ez elérhető legyen, a szántóföldről lekerülő első termésnek olyan korán kell a földet felszabadítania, hogy utána a tarlóvetésű növényeknek még elegendő idejük legyen a kifejlődésre. A kettős termelésnél tehát a másodtermény vetése a nyár elejére esik, tehát olyan időre, amely nemcsak meleg, hanem csapadékban rendesen szegényebb szokott lenni. Ez oknál fogva az ország alföldi vidékein, a kettős termelés csak alárendelt szerepet játszott s ha tarlószabaduláskor az időjárás eléggé kedvező volt, leginkább egyes takarmánynövények termelésére, ezen kívül egyes vidékeken tarlóvetésű csillagfürt zöldtrágya előállítására szoritkozott. A nyári csapadékban kedvezőbb vidékeken, különösen a dunántúli részeken a kettős termelés már gyakoribb nemcsak takarmány, hanem tarlóvetéses magvas termények előállítására, mely célra leginkább a kenyérterményeket jól pótló kölest és pohánkát vetik. Ezek előrebocsátásával részletesen ismerteti előadó a kettős termelésnél követendő eljárásokat és ennek a termelési módnak a körébe vonható növények, minők a köles, pohánka, mohar, csibehur, fehér mustár termelési feltételeit. Behatóan foglalkozik különösen a kölessel és a pohánkával, a melyek most leginkább figyelembe jönnek a kenyérmagvak pótlására. Megállapítja, hogy a kettős termelésnél egyáltalában nem lehet arról szó, mintha az egyes gazdaságok szántóföldjeiket jelentékeny részben ily módon hasznosíthatnák. Ezt már a megfogyatkozott igaz- és munkaerő sem tenné lehetővé. Sokkal helyesebb, ha egy-egy gazdaság a kettős termelés általános feltételeinek szem előtt tartásával, inkább korlátozottabb terjedelmű, de jó munkájú tarlóvetéses gazdálkodást üz. De az nagyon kívánatos, hogy lehetőleg minél több gazdaság karolja fel ezt az eszmét s vezesse be a részleges kettős termelést, a mikor a mezőgazdaságra oly nagy feladatok hárulnak. Az előadónak gróf Dessewffy Emil töltsölte a szakosztály köszönetét.

— **Az új nemzeti kölcsön.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet, amelynek a kötelekbe tartozó szövetkezeti útján majdnem negyven millió korona jegyzetelt a nagy eredménnyel járt nemzeti kölcsönre, most a második kölcsön kibocsátását megelőzőleg lelkes szózatban fordul a magyar szövetkezeti szervezethez. Annak a reménynek ad kifejezést a szózat, hogy amint a magyar szövetkezeti férfiak az ősszel is megértették a hazaszavát a szövetkezeti eszme örök dicsőségére, úgy most is elég lesz ez a hívó szó. A múlt nagy siker lelkesítő tudatával szívőkben ismét sorakozni fognak a

magyar szövetkezeti szervezetek, az emberek és segíteni fognak egymásnak, hogy a nemzeti kölcsön ép olyan sikert érjen el, aminőt elért és ezzel hatalmas tanúbizonyságot adott a falu áldozatkészségéről, annak hazafiságáról.

— **Az idejű termés értékesítése.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató választmánya, ugyis mint a Gazdasági Egyesületek Országos Szövetségének végrehajtó bizottsága Bujanovics Sándor elnökle alatt tartott ülésének legfőbb tárgya volt a gazdaközönség jogosult óhajainak körvonalazása az idejű termés értékesítése tekintetében. Napirend előtt Kerpely Géza a cukorrépatermesztés redukciója tekintetében szolt és kívánatosnak tartja, hogy a cukorrépatermesztési szerződés a gazdák és gyárosok között érvényben maradjanak. Emődy József e felszólalásra megjegyzi, hogy maguknak a cukorgyáraknak a viselkedése is teljesen igazolja a termés korlátozását. — Gróf Dessewffy Emil kívánatosnak tartja, hogy a gyárak és a termelők között a termés terjedelme tekintetében itélkezéssel megbízott bizottságok hatalmaztassanak fel arra, hogy egyéb felmerülő vitás kérdésekben is dönthessenek. Az igazgató választmány helyesléssel fogadta gróf Dessewffy Emil javaslatát és gondoskodik arról, hogy az átmenhessen a gyakorlatba.

Rubinek Gyula igazgató terjesztette elő ezután alapos megokolás kíséretében a Mezőgazdasági Vámpolitikai Központ tömören összefoglalt javaslatát az idejű termés értékesítése tárgyában. A javaslat kiterjeszkedik a kérdés minden jelentékenyebb vonatkozására, a mikor szem előtt tartja a jogosult gazdaérdeket, számol a fogyasztók s a kereskedelem figyelembe veendő érdekeivel is, e mellett szem előtt tartja mindazon kérdéseket, melyek a mai háborús állapottal összefüggnek. Különösen nagy súlyt fektet a pontos és megbízható felvételre, ami nélkül ebben a minden érdeket érintő kérdésben elindulni nem lehet. E szerint szükséges, hogy május hó folyamán az ősziékek és tavasziékkal bevetett terület az Országos Statisztikai Hivatal által a szokásos módon felvételessék, a kalászosok termése június hó 30-án a földművelésügyi miniszterium által felbecsültessék, úgy, hogy ezen két felvétel adatai csak a kormány tájékoztatására volnának felhasználhatók. Szükségesnek tartja az előterjesztés, hogy a gabona elővételi és előlegezési üzletek beültetésével kapcsolatban a kormány külön rendelkezésben intézkedjék az arra utalt gazdák hitelkérdéseinek kielégítéséről, még pedig olyanképpen, hogy minden hitelezéssel foglalkozó pénzüntézet jogosítva legyen a gazdának saját felelősségére kölcsönt nyújtani azzal a feltétellel, hogy e tény az Országos Gazdasági Bizottságnak s illetve a gabonarekvirilások foganatosításával megbízott konzorciumnak bejelenteni tartozik. Az ilyképpen kölcsönrel terheltelemény felett az Országos Gazdasági Bizottság rendelkezik s annak értékesítéséből első sorban az azt terhelő kölcsön lesz törlesztendő. Kifejezést ad az előterjesztés annak a már többször és több oldalról hangoztatott követelésnek, hogy ha a mezőgazdasági termékek maxi-

— **Az új nemzeti kölcsön.** Az Országos Központi Hitelszövetkezet, amelynek a kötelekbe tartozó szövetkezeti útján majdnem negyven millió korona jegyzetelt a nagy eredménnyel járt nemzeti kölcsönre, most a második kölcsön kibocsátását megelőzőleg lelkes szózatban fordul a magyar szövetkezeti szervezethez. Annak a reménynek ad kifejezést a szózat, hogy amint a magyar szövetkezeti férfiak az ősszel is megértették a hazaszavát a szövetkezeti eszme örök dicsőségére, úgy most is elég lesz ez a hívó szó. A múlt nagy siker lelkesítő tudatával szívőkben ismét sorakozni fognak a

ADRIA BIZTOSÍTÓ TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vezérigazgató: Rácz-almási Frigyesy Adolf m. kir. udv. tanácsos.
Igazgatósági elnök: Báró Láng Lajos, valós. belső titkos tanácsos.

Vagyonbiztonsági tőkéje 180 millió kor.

E társulat, amely 74 éves fennállása óta 650 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legújanyosabb feltételek mellett: tűz- és robbanási, belőresos lopás, baleseti, valamint jégokozta károk ellen, továbbá: az emberek életére halál, elérési valamint kihalásos esetekre és magas kamatozású életjáradékokra

Erdélyrészi vezérképviselőség Kolozsvárt:

Gr. Bethlen Pál igazgató, választm. tag Bács-Kulai Szekula Ákos vezérfelügyelő

málása el nem kerülhető, ezek maximálásával egyidejűleg maximáltassék az összes fontos gazdasági szükségleti cikkek ára is, mint különösen a szén, benzin, nyersolaj, petroleum, kenőolajok, nyersvas stb. s mindazon tömegfogyasztású cikkek, amelyek előállításával foglalkozó iparok kartellekben tömörültek és így a szabad versenyt teljesen kizárják. Végül kiemertően foglalkozik Rubinek előterjesztése azokkal a mulhatatlanul szükséges intézkedésekkel, melyeknek nyomán kiell követhető a nyugodtabb időkre való későbbi-korábbi áttérést s amelyeket meg kell tenni a mai viszonyok közt.

— **Állatorvosok a háboruban.** A Magyar Országos Állatorvos-Egyesület dr. Hutyra Ferenc udvari tanácsos elnöke alatt tartott igazgatóválasztmányi ülése köszönettel vette tudomásul dr. Rátz István főtitkár bejelentését, hogy a földművelésügyi miniszter minden lehető megtett a hadbavonult helyhatósági állatorvosok családjainak a támogatására. A hivatalos adatokon nyugvó kimutatás szerint az országban levő 1360 polgári állatorvos közül 644 vonult be katonai szolgálatra, 3 megsebesült, 8 meghalt, 5 fogságba esett.

— **A tojáskivitel.** Az ipari és kereskedelmi érdekképviseleti központ egyik tanácskozásán az érdekeltek részéről felmerült az az óhaj, hogy az eszéki kamara területéről — amelynek normális időkben milliókra menő tojásexportja van Svájcba — engedessék meg a kivitel. Ezt a kívánságot a tojástözsde elé terjesztették véleményezés végett, amely testület most nyilatkozott ebben a kérdésben, amely ép így foglalkoztatja az osztrák kereskedelmi érdekeltséget. A tojástözsde jelentése megállapítja, hogy a monarchia tojástermelése jelentékenyen csökkent a galíciai és bukovinai területekkel, a belső fogyasztás viszont erősen emelkedett a katonaság fokozott szükséglete következtében. Tekintetbe kell még venni, hogy a folyó évben mintegy 635.000 méterhátsányi orosz behozatal elmarad, valamint azt a körülményt, hogy Németország, amely rendes viszonyok között Oroszországból 80 millió márká értékű tojást importál, most ennek a mennyiségnek nagyrészt Magyarországból és Ausztriából kívánja fedezni. Ilyen viszonyok között az ország tojásexportjának a keretei nem tágíthatók és így ezeknél fogva a svájci export szorgalmazása nem érdeke a hazai kereskedelmi érdekeltségnek, mert értékesítési terület és alkalom itthon is bőven kínálkozik.

— **A pénzügyi központ és a szövetkezetek.** A Magyar Gazdaszövetség igazgatóválasztmányja határozatából felterjesztést intézett a pénzügyminiszterhez a pénzügyi központ tervét illetőleg. Ebben a felterjesztésben a Gazdaszövetség rámutat a pénzügyi központ folytonos, szinte megszakadás nélküli emelkedésére. Kimutatja, hogy míg 1868-ban az országban mindössze 163 hitelintézet volt 36 millió alap és 184 millió tartaléktőkével, addig 1908-ban, tehát negyven év múlva a hivatalos statisztika 5185 hitelintézetről számol be, melyeknek alap-tőkéje meghaladta az egy milliárdot, takarékbetétei pedig a 8.136 milliót, pedig a nagy tökeemelések jelentékeny része az 1908 után következők évekre esik. Ha tehát az állam a hitelintézeteket, melyek ilyen nagy anyagi haladást mutatnak, támogatni akarja 123 millióval, a mezőgazdasági érdekek, melyeknek fontossága épen a mai időkben nyilatkozik meg hatalmas erővel, szintén rászolgálnak arra, hogy az eddiginél jóval nagyobb anyagi támogatásban részesüljenek. A felterjesztésben utal a Szövetség arra is, hogy az országban szétszóró, ellenőrzés nélkül működő ugynevezett önálló szövetkezetek az alapítandó pénzügyi központba tőkés csekélyesége miatt be nem léphetnek. Már pedig ezek a szövetkezetek sok nyilvánvaló okból épen úgy megkivánnák az ellenőrzést és irányítást, épen úgy mint a tejszövetkezetek, mely utóbbiaknak nagy szerepük

kellene hogy legyen a városok ellátása körül, csak hogy ép a kellő irányítás ez anyagi erő hiánya miatt erre a nagy feladatra nem képesek. Ennélfogva a Gazdaszövetség szükségesnek tartja az önálló szövetkezetek részére alakítandó ellenőrző kötelek szervezését, valamint a tejszövetkezetek felkarolását, a mi csak úgy lehetséges, ha kellő anyagi eszközök rendelkezésükre bocsáttatnak.

— **Használt bélyeget jótékony célra.** A fegyveres haderőkhöz tartozott katonatisztek, valamint a háboruban elesett tartalékos tiszték után maradt özvegyek és leányárvák gondozására felépítendő Erzsébet-Otthon létesítendő egyesületünk azzal a bizalmas kéréssel fordul a hadi jótélmények iránt kifogyhatatlan bőkezűségű nagyközönséghez, hogy gyűjtsék össze a birtokukba kerülő, már elhasznált s felülbéllyezett, nekik értéktelen magyar hadi postabélyegeket (valamint az árvizkárosultak javára kibocsátott magyar postabélyegeket is) s küldjék azokat a következő cím alá: a Budapest-Budafoki Erzsébet Otthon Egyesület irodájának, Budapest, I. Budafoki-ut 41/a. Tisztelettel kérjük, hogy csakis a fenti bélyegeket küldjék, mert a többinek semmi néven nevezendő hasznát nem vesszük. Csak arra kell ügyelnünk, hogy e hadi és árviz bélyegeket teljesen épen vágják ki a borítékokból. Az így hozzánk jutott hadi- és árvizbélyegekkel ki-ki egy-egy téglával járulhat a napjainkban annyira halasztóhatatlan Erzsébet-Otthon felépítéséhez.

Egyben bizalommal ajánljuk mindenki meleg figyelmébe az ugyanazon fontos célt szolgáló egyesületi sorsjegy-akciónkat is, mely a katonai és polgári kormányhatóságok legéberebb ellenőrzése alatt áll és szokatlanul nagy nyeresémesélyeivel páratlan a maga nemében. A nyereségek összértéke 80.000 korona, a főnyeresemény 14 kg. finom arany, a második 85 kg. finom ezüst öntvény stb. Egy sorsjegy ára 1 korona. A húzás visszavonhatatlanul f. évi június hó 5-én lesz.

Budapest, 1915. április hó 15-én. — Hadusfalvi Ludmann Gyula és Vértesi Weisz Ernő altábornagyok, az egyesület elnökei.

— **A mezőgazdasági munka és a vasárnapi munkaszünet.** A m. kir. kereskedelmi miniszter tudvalevőleg felfüggesztette már a háboru kezdetén az ipari munka vasárnapi munkaszünetéről szóló törvény intézkedéseit. A felfüggesztő rendelet intézkedései a mezőgazdasági munkára ugyan nem terjednek ki, mert erről az 1891. évi XIII. t.-cikk sem intézkedik, de nem szorul bizonyításra, hogy a tavaszi és nyári szorgos munkálatok idejére épen olyan megokolt lenne jelenleg a mezőgazdasági munka vasárnapi kötelező szünetelésének felfüggesztése, — mint a hogyan ez az ipari és kereskedelmi tevékenység terén szükségessé vált. A mezőgazdasági munkát illetőleg általánosságban ma is az 1868. évi LIII. t.-c. szabályozza a vasárnapi munkaszünetet oly értelemben, hogy vasárnapokon minden nyilvános és nem elkerülhetetlenül szükséges munka felfüggesztendő. Különleges intézkedéseket csak az új cseléd-törvény tartalmaz ebben az irányban, amely a cselédeknek vasárnapokon és sátoros ünnepeken munkaszünetet biztosít, de már ez a törvény is egyes alkalmazásokat kivéve a munkaszünet alól és halaszthatatlan szükség, valamint fenyegető kár esetén feljogosítja a gazdát, hogy külön napszám ellenében cselédjét vasárnap is munkába állítsa. Mintán most összes alkotó elemeivel az egész országra fennáll a halaszthatatlan szükség és a fenyegető kár esete, az Országos Magyar Gazdasági Egyesület tanácsa elhatározta, hogy sürgősen felkéri a kormányt, hogy a vasárnapi munka korlátozására a mezőgazdaságban a most érvényes törvényes intézkedéseket függessze fel a háboru tar-

tamára, természetesen a nélkülözhetetlen, erőgyűjtő pihenő idő biztosításával. Kéri továbbá az O. M. G. E. a pénzügyminisztertől a korcsmák vasárnapi zárva tartásának elrendelését, továbbá megkeresi a bevett egyházak főpapjait ilyen rendelkezés kibocsátására, amely a vasárnapi és ünnepi isteni tisztelet időpontját lehetőleg oly módon szabná meg, hogy a vallásos kötelek gyakorlása minél kevesebb időt vonjon el a termelő munkára szükséges, az időt fokozott buzgalommal kihasználható időből.

— **Szőlősgazdák tanácskozása.** A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének irodalmi szakosztálya dr. Istvánffy Gyula tud. egyetemi tanár elnöke alatt tartott ülésén Bernát Béla egyesületi elnök bejelentette, hogy az egyesület a rézgálic és rézgálicos készítmények sürgős szállítása iránt felterjesztést intézett a kereskedelemügyi miniszterhez, a melyet kedvezően intéztek el. Felhívja ezután a szakosztály figyelmét arra, hogy a háboruval kapcsolatosan a törvény megengedi a 18—50 év közötti minden ember behívását hadi munkák teljesítésére, ami igen sok bajt fog előidézni a szőlőművelő vidékeken, mert nem lesz szakmunkás a szőlőművelés elvégzésére. Javasolja, hogy intéztesse felterjesztés sürgősen a honvédelmi miniszterhez, hogy a behívásoknál legyenek tekintettel a szőlőművelésre is. A szakosztály hozzájárult az indítványhoz. Ezután Szege Bálint titkár bemutatta Tokaj-Hegyalja monográfiájának kéziratát azzal a javaslattal, hogy a munkát az egyesület — tekintettel úriának jeles szakképzettségére — bírálat melőlőzésével fogadja el és tegyen ebben az értelemben előterjesztést az igazgató választmányának. A monográfiának szerzői Rácz Sándor, Pettenkofer Sándor és Diczenty Dezső, kik éveken át dolgoztak munkájukon és igen gazdag anyagot gyűjtöttek össze. A második munkára vonatkozólag, amely »A magyar szőlőművelés történetét« tárgyalja s melynek első fő-részt Posch Károly, második fő-részt dr. Drucker Jenő készítette el, úgy szölt az előadói indítvány, hogy egy háromtagú bíráló bizottságnak adassék ki. A szakosztály mind a két javaslatot magáévá tette. Végül dr. Drucker Jenő igazgató a rézgálic hiánnyal kapcsolatos helyzetről referált a szakosztálynak, melynek nyomán élénk eszmecsere indult meg.

— **Az iskolák és a mezőgazdasági munka.** Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület felterjesztése következtében dr. Jankovich Béla vallás- és közoktatásügyi miniszter a közigazgatási bizottságokhoz intézett rendeletében intézkedett, hogy a mezőgazdasági munkálatokban a népiskolai serdültebb ifjuság részt vehessen. Elrendelte a miniszter, hogy a községi és állami iskoláknak, úgy működésben levő ismétlő tanfolyamokban a folyó tanév áprilisban befejeztessék és az osztályvizsgálatok e hó végéig megtartassanak, a fiúiskolák VI. osztálybeli tanulóival tartandó záróvizsgálatokra nézve a miniszter már előzetesen intézkedett. A felekezeti iskolákat illetőleg a miniszter megkereste az egyházi főhatóságokat, hogy a hatóságuk alatt álló iskolákra nézve megfelelően intézkedjenek. Olyan községekben, ahol a lakosságnak nem mezőgazdasági irányú foglalkozásánál fogva a tanulók igénybevétele szükséges nincs, így különösen a városokban, ahol nincs a gazdasági munkacsoportot igénylő terület, a tanítást a tanév végéig kell folytatni és az osztályvizsgálatok a szokott rendes időben tartandók meg.

— Az aratás biztosítása. A „Gazdaszövetség», a Magyar Gazdaszövetség hivatalos lapja megállapítja, hogy miután túl vagyunk a kora tavaszi munkálatokon, lehetetlen megtagadni az elismerést a földmívelők itthon maradt nagy hadseregétől, a derék magyar falusi asszonyoktól, leányoktól és serdülő gyermekektől, mert míg ők vért harcoltak, ők itthon felszántottak, bevetettek s elvégezték a szükséges gazdasági munkát. Így nagy általánosságban sikerrel indult meg a földmívelési offenzíva, dacára annak, hogy sem a galíciai menekültek, sem a hadifoglyok nem segítettek, de még a katonai szabadságolások is jóformán papíron maradtak, az időelőtti visszahívások folytán. A földmívelési offenzívának legnehezebb művelete, az aratás még hátra van. A gazdák szervezetei minden lehető elkövetnek, hogy az ehhez szükséges kézi, igás és géperőt biztosítsák a mezőgazdaság részére. A Magyar Gazdaszövetség s a többi agrártestületek lépéseket tettek az iránt, hogy az ujonnan sorozott földmívelő osztálybeliek csak az aratás után hívassanak be szolgálatra, lépéseket tettek az igásere rekvirálásának mérséklése, a hadifoglyoknak kisebb csoportokban való átengedése, a katonaságnak aratásra való kivezénylése s az aratógépek terjesztésének megkönnyítése iránt. Mindez nagyon helyes intézkedés és sikere esetén nagyban előmozdítja az aratás lebonyolítását, de nem ad alapot arra, hogy vakmerően bizakodjunk s ölbe tett kézzel várjuk, mikor érkezik a faluba a muszka fogolytranszport, vagy melyik regiment aratja le egy nap alatt három falu határát. Épen ezért egész aratási tervünket úgy kell berendezni, hogy magunk aratunk le. Csak arra számítsunk, hogy magunk végezzük el — bár megfeszített erővel — az aratást. Így számítván csalódnunk nem fogunk. Ha kapunk segítséget, annál jobb lesz, de a bizonytalanban nem szabad bizakodnunk.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ
TOKAJI LÁSZLÓ

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET TULAJDONA

A MAGYAR JELZÁLOG HITELBANK

KOLOZSVÁRI KÉPVISELŐSÉGE

(Jókai-u. 2. sz. I. emelet.)

FÖLDBIRTOKRA

és a nagyobb városokban fekvő

H A Z A K R A

15 évtől 65 évig terjedő törlesztéssel

LEGZSÓBB KÖLCSÖNÖKET NYUJT

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET bizalmi férfiai adnak véleményt.

A KÉPVISELŐSÉG ELFOGAD

TAKARÉK-BETÉTEKET

és előnyösen kamatoztat.

Telefonszám 27.

3001

Hosszu gyakorlattal bíró

Gépező

ajánkozik gazdaságokban gépek javítására.

(z. z.)

Klósz Mihály

Marosvásárhely
Hidvég-utca 25. szám.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban. Alakult 1900-ban.

Vezérképviselő: Kolozsvár, Deák Ferencz-u. 35.

Biztosításokat elfogad tűz és jégkár ellen, ugyiszintén az ember életére a legkülönbözőbb módokat szerinti, előnyös feltételek mellett. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek.

A lefolyt 12 év alatt a tagok hétszer részesültek az üzletfeleslegből, közgyűlési határozat értelmében díjvisszatérítésben.

Biztosítási ajánlatok bejuttatandók közvetlenül az igazgatósághoz, vagy az ország minden egyes helyen működő képviselői közvetítésével. Nyomtatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

Alapítványok kormány hozzájárulásával 2,527.980.— K

Tartalékok 3,357.603.—

Biztosított tagjainak fennállása óta fizetett tűzkárokból 10,740.000.—

jégkárokból 5,042.000.—

Biztosított érték tízben 1912. évben 860.000.000.—

jégben 1912. évben 63.000.000.—

Elettel állománya 15,240.080.—

A Gazdák Biztosító Szövetkezete társintézménye

GONDVISELÉS: Országos Központi Segélyző Társulat után 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi befizetések ellenében 1000 koronáig terjedhet, leánykiházasítási (önálló-ítási) segélybiztosítások eszközöltek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jótékony célú működéssel. Tájékoztatói kézzel küldi bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX. Erkel-utca 20. sz. 3012

Özv. báró Bornemisza Andrásné grf. Teleki Polixina urnó ő mélt. Komlod—Oroszfáji gazdaságában az oroszfáji tanyán üresedésben van a

tanyai tisztí állás,

mely azonnal betöltendő, csakis nős egyének pályázhatnak.

Szorgalmas, szerény igényű, erélyes, megbízható, józanéletű kell legyen, már hasonló alkalmazásban volt, gyakorlattal bíró előnyben részesül. A román nyelv tudása okvetlenül megkívánatik. A helyszínén értekezhetni a fizetés és feltételek felől

Engi Elek tisztartóval,

Romlod, u. p. Nagynyulás, vasuti áll. Mezőszentmihály. 3187

Zsákot, Zsineget,

ponyvát, szőlőkötöző fonalat vásároljon a

32 év óta legmegbízhatóbbnak elismert FISCHER-féle zsák- és ponyvagárban Budapest, V., Nádor-utca 31-33. szám.

Kévekötelek, PONYVAKÖLCSÖNZOINTÉZET Kérjen ajánlatot

Állást keres

26 éves gazdatiszt öt évi, belterjes, tejjgazdasági gyakorlattal **százalékos fizetésre.**

3190

Cím: **Técsi László** okl. gazda Kolozsvár, Honvéd-u. 43.

A gazdaság minden ágában jártas, több évi gyakorlattal bíró

nős ispán

esetleg azonnali belépésre

állást keres.

Cím a kiadóba. 3188

Viharálló, rozsdavédő,

legjobb mindennemű vasszerkezetek mázolására!

Különösen ajánlható:

Hidak, vas- és bádógtetők, vasgerendák, oszlopok, gazometerek, kandeláberek

vasrácsok, vasajtók mázolására.

Minium-alapozás nem szükséges.

Mintamázolattal, prospektussal, szinkártyáva szívesen szolgálnak egyedüli gyárosai:

Lutz Ede és Társa

3010 III. **festékgyára**

BUDAPEST, VII. ker.,

Ornagy-utca 4. szám.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

Dr. gróf Teleki Domokos ur

öméltósága többszörösen kiűntetett
Magyar-Erdélyi fajta tenyészetéből eladó

8 drb. ^{2 évet} töltött **bika;**

2 drb. ^{5 éves jól fejlődő} muraközi **mén.**

Érdeklődők forduljanak alulírottához

Gernyeszeg posta
Pálffy Dezső, intéző.

3166

Nagyobb gazdaságban mintegy
20 éven át
működött
hadmentes.

G

YAKORLATI
GAZDATISZT
azonnalra állást keres

Cím: PARDI GYÖRGY, Kolozsvár,
Donát-utca 32. szám. 3189

GAZDÁKTÓL**RACZKA-GYAPJUT**

— 10 mázsán felüli tételekben —
bármily mennyiségben VESZEK
magasabb árban, mint bárki más.

Ajánlatokat kérek ajánlott-express levélben a következő címre:

Erdélyi Gazda kiadóhivatala (v. v.) Kolozsvár, Áttila-u. 10.

(v. v.)

Szuperfoszfátot

és minden egyéb mű-
trágyaféléket ajánl a

Mütrágyát
Értékesítő
Szövetkezet

Budapest, V. kerület,
Fürdő-utca 8-ik szám.

3011

Drága a benzin és kevéssé.

A legolcsóbb és legbiztosabb üzemgép a

Szab. ASTRA gázlokomobil,

mert kb. 450 gr. faszenet fogyaszt óralóerőnként és
hazai faszéntermelésünk korlátlan.

**A Magyar Királyi Államvasutak Gépgyárának Vezér-
ügynöksége Budapest, Vilmos-császár-ut 32. szám.**

3164 I.